

LLIURES VOLEN: EL BLOG COM A ESPAI LINGÜÍSTIC
UN TREBALL SOCIOLINGÜÍSTIC TRANSVERSAL AMB ALUMNAT DE
SEGON DE BATXILLERAT

Oreto Doménech
IES La Melva (Elda)

*Un entre tants. Xarxa cooperativa d'experiències TIC
per a l'ensenyament en valencià*

Hermeneia. Universitat de Barcelona

1. COM VA NÀIXER AQUESTA EXPERIÈNCIA DIDÀCTICA?

El blog didàctic per a segon de batxillerat va ser un fruit madurat a partir d'una necessitat docent, atés que ens trobàvem en un institut nou, a Petrer. A més a més, feia tres anys que no havíem impartit nivells de batxillerat i buscàvem bibliografia i materials per formar-nos-hi. Una troballa, el blog del company Antoni de la Torre Segon de bat. *E-quadern per a l'expressió escrita en segon de batxillerat*³⁹ ens va esperonar a investigar-hi: era una pàgina molt completa, amb tot de recursos a l'abast on el professor demanava algunes activitats a l'alumnat i aquest les responia en públic, a través del blog. El que més ens va sobtar, però, és que la feina que havia fet Antoni de la Torre⁴⁰ per a l'alumnat de segon de batxillerat obligava a «eixir de l'armari» al professorat i a l'alumnat.

Vam començar el curs següent amb un blog sobre una de les lectures que vam llegir amb l'alumnat de primer de batxillerat d'un institut d'Elda, un blog sobre una experiència molt concreta —la lectura de *La mel i la fel*, de Carme Miquel⁴¹— i, ja al curs següent, ens vam decidir a fer un blog més complet i a experimenta-hi. Pel camí, vam cursar el Màster en Literatura en l'Era Digital⁴² que dirigeix Laura Borràs, cosa que

³⁹ Podeu trobar el blog a <<http://segondebat.blogspot.com/>>.

⁴⁰ Ací podeu veure el seu perfil a Wikispaces <<http://www.wikispaces.com/user/view/verbascrpta>>.

⁴¹ El podeu consultar a <<http://melifel.blogspot.com/>>.

⁴² El Màster en Literatura en l'Era digital està organitzat per la Universitat de Barcelona i es cursa amb modalitat en línia <<http://www.il3.ub.edu/ca/master/master-literatura-era-digital.html>>.

ens proporcionava la reflexió i el bastiment teòrics necessaris. Mentrestant, vam observar la pràctica de molts blogs d'altres companys i companyes, tot descobrint-hi moltes i bones pràctiques docents.

Ara ja teníem clar que posaríem en marxa el blog; tanmateix, calia delimitar-ne l'abast de l'activitat i, als dos mesos, vam fer una breu valoració de com funcionava l'experiència (DOMÉNECH: 2009). I aquesta breu reflexió, tot just començada la feina, ens va fer fixar-nos en un fet que havíem passat per alt abans. La idea inicial anava més enfocada a donar a conèixer a l'alumnat alguns aspectes culturals que els ajudaren a llegir els textos que havien de preparar per a la PAU (Prova d'Accés a la Universitat). Tanmateix, tot fent reflexió sobre quin era el bagatge cultural del nostre alumnat, ben aviat, ens vam adonar que no podíem defugir de cap manera la reflexió sociolingüística. Si no ho fèiem així, obviàvem la característica més definitiva de l'alumnat a qui havíem de preparar: un alumnat amb una relació molt complexa amb el català. Per això, moltes de les pràctiques del blog han estat producte del treball sociolingüístic a l'aula o bé han estat conseqüència directa de la situació sociolingüística de l'aula.

2. UNA REFLEXIÓ COM A PUNT DE PARTIDA: QUÈ SAP L'ALUMNAT? QUÈ CREU L'ALUMNAT? COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA I CREENCES LINGÜÍSTIQUES

D'entrada, cada curs, al nivell de segon de batxillerat, el professorat ha d'ensenyar un temari concret de llengua i literatura a un grup d'alumnes amb la finalitat que puguin superar la PAU. I cada curs lectiu ens trobàvem amb alumnat amb dificultats per seguir les classes, tant pel que fa a la competència lingüística que tenien com, sobretot, perquè els mancaven referents: una base cultural mínima per comprendre alguns aspectes de la literatura i la llengua catalanes. Això, potser, no deu passar en la mateixa mesura arreu del territori administratiu valencià; seria absurd pensar que els nostres alumnes de segon de batxillerat comencen «la cursa de fons» en el mateix punt que l'alumnat d'altres indrets on l'escolarització en català ha estat més intensa. L'assoliment d'un nivell adequat de competència lingüística en català al País Valencià, en finalitzar l'ESO, és ben desigual segons el territori i no està garantida amb el

sistema educatiu valencià actual. Es donen, fins i tot, molts casos d'objecció lingüística emparats per la Conselleria d'Educació mateixa. De fet, aquesta experiència concreta amb el blog té en compte, precisament, la realitat de les exempcions o objeccions lingüístiques, ja que va destinada als alumnes d'un batxillerat artístic que, per la seua especificitat, aplega estudiants de tota la comarca.

Sincerament, mai ens havíem plantejat com un aspecte fonamental per a l'aprenentatge de la matèria la situació sociolingüística de l'alumnat fins que vam arribar a Petrer on els usos del català allà i als pobles del voltant són ben diferents als que coneixíem —i molt més complexos—. A banda, calia sumar-hi aquest fenomen d'objecció lingüística de què parlem, summament alarmant i pernicios, que patim des que el català ha entrat a l'escola als pobles que són qualificats d'«històricament castellanoparlants», encara que «se segueix» en diferent grau a tot el País Valencià. La primera impressió va ser d'un panorama d'extrem autoodi, de profunda inseguretat lingüística, de menyspreu absolut, de desconeixement alarmant, de silenci social. Però, tot plegat era tan fosc com intuïem? Per sort, les coses no són tan simples sinó que estan farcides de matisos i, sovint, és la foscor allò que fa destacar els contorns de figures més clares i lluminoses.

3. ENSENYAR CATALÀ EN UN TERRITORI DE FRONTERA

Una obra fonamental per a conèixer la realitat lingüística de Petrer i que ens va ajudar molt a adequar les lliçons a l'alumnat amb qui treballlem és *Història de la llengua catalana en un territori de frontera: Petrer (Vinalopó Mitjà)*, que ha escrit el professor de la Universitat d'Alacant Brauli Montoya (MONTROYA: 2006).

A Petrer hi ha 35.000 habitants, 10.000 considerats «de Petrer, Petrer». El poble de Petrer, amb la creació de l'anomenat «barri de la Frontera», ha esdevingut una conurbació amb Elda, poble veí d'uns 54.000 habitants, un territori castellanoparlant, amb una gran densitat migratòria: un illot lingüístic castellà a les Valls del Vinalopó.

L'ús social de la llengua catalana a Petrer va patir un gran trasbals al segle XX que va fer que baixara de manera significativa. D'una banda, hi va haver molt de rebuig cap a la llengua dels forasters que arribaren al

poble veí, Elda, atrets per la indústria del calcer. De l'altra, el desprestigi en què havia caigut la llengua per als valencians per la forta pressió del castellà va provocar un tall generacional en la transmissió de la llengua en el cas de moltes famílies benestants i, més tard, per imitació, en moltes llars no tan ben situades econòmicament. La llengua s'ha mantingut durant molts anys en un estat únicament col·loquial i reclosa al nucli familiar dels aproximadament 10.000 habitants autòctons. Malgrat l'escola, ara encara s'usa molt poc al carrer i pràcticament gens en les relacions interpersonals. Alumnes valencianoparlants (aproximadament el 20% per aula) parlen castellà entre si i tenen molts prejudicis negatius a l'hora de valorar el seu català i, sobretot, d'usar-lo. Tanmateix, s'hi observa una certa consciència lingüística, molt difusa, que sembla que s'incrementa entre la gent jove per les relacions amb els pobles dels voltants, com ara Novelda i Monòver, i que vehicula la música actual que serveix de transport a moviments culturals i ideològics ecopacifistes, d'esquerres, antisistema, per la terra, etc.

La competència lingüística no es refereix només a entendre, parlar i escriure bé la llengua (tot i que, en l'aspecte del treball de l'oral, encara ens queda molt per treballar) sinó al coneixement global de la llengua catalana. És a dir, l'alumnat catalanoparlant valencià —permeteu-nos-hi la generalització—, té una competència lingüística molt desequilibrada pel que fa als usos: hi ha un desconeixement evident dels registres lingüístics i la intuïció que, com a parlants hauria de produir-se de manera natural i inconscient, no existeix, contràriament als parlants de castellà que sí que la tenen per la seua immersió constant en la llengua. L'alumnat catalanoparlant —és evident— sí que aprén que la llengua té registres, però ho aprén bàsicament al llibre de text, sovint, durant tres hores a la setmana i, sobretot, als cursos superiors. Tanmateix, en pocs casos ha interioritzat aquesta variabilitat de la llengua, perquè aquesta difusió natural del català en la seua globalitat no s'hi dóna. Això és molt simptomàtic i els professors de català hauríem de fer-ne una bona anàlisi significativa al començament de cada curs; ara mateix, gran part del jovent catalanoparlant de determinades zones del País Valencià interioritza que el català és una llengua fragmentada d'usos arbitraris i limitats.

Si el jovent valencià interioritza una llengua fragmentada, no és així per la percepció d'una possible distinció entre «valencià i català» que, segons alguns ens volen fer creure, la majoria tindriem entre cella i cella. Aquesta qüestió —permeteu-no la digressió— és un problema irreal i inexistent; en més de 10 anys de pràctica docent ens hem trobat ben pocs casos de militància secessionista per part dels alumnes, sovint, darrere d'aquest prejudici hi havia les lliçons de rerefons ideològic dels pares o d'algun amic desinformat, als quals sempre hem explicat aquesta qüestió sense embuts. El problema és més greu i real: la interiorització i reproducció perpètua de la diglòssia, que l'aparell democràtic institucional —pretesament valencià— no es preocupa de combatre, i que, ni l'escola sola, ni l'ús col·loquial i familiar, no poden compensar pels motius que hem esmentat més amunt. Hi ha, també, alguns erudits discuteixen sobre el grau d'identificació dels valencianoparlants amb la varietat estàndard o formal que tenim, penjant socialment d'un fil, i tracten d'evitar-ne la pretesa desafecció canviant un «hi ha» per un «n'hi ha», però, si observem el paisatge lingüístic que ens envolta, sembla que la desafecció és més conseqüència de la no-identificació amb la llengua que de la identificació amb una determinada varietat estàndard o culta del valencià. Aquest és el veritable problema avui: si l'alumnat valencianoparlant sent aliena la seua pròpia llengua és perquè la sent ben poc.

Malgrat aquest panorama complex, es tractava, en definitiva, de llegir (llegir-los a ells i llegir amb ells), comprendre què passava (què millorava, què canviava) i sumar experiències que pogueren ser compartides. Ens hem de sentir responsables d'alguna manera de fer totes aquestes reflexions per poder establir el punt de partida de l'acció didàctica, però sense caure en el victimisme ni en el drama; no hem de perdre de vista que amb el que tenim hem de treballar.

4. EL BLOG COM A PROLONGACIÓ DE L'AULA I D'ALTRES ESPAIS COMUNICATIUS

Al blog «Lliures volen» podreu trobar diverses classes d'activitats: de treball ortogràfic, gramatical o morfosintàctic, reculls de recursos escrits o audiovisuals que completen els temes de literatura catalana contemporània que cal treballar, models de proves, aspectes de dialecto-

logia i de teoria d'anàlisi pragmàtica de textos, etc.⁴³ En definitiva, l'ús del blog com a prolongació de l'espai comunicatiu acadèmic, que es dona a l'aula en un segon de batxillerat té tots els avantatges del món, ja que és asincrònic, permet aprofundir en aspectes del temari als alumnes més interessats i possibilita plantejar millores al llibre de text d'ús quotidià.

Ara bé, com hem deixat entreveure adés, també ens vam proposar usar el blog per ampliar altres espais comunicatius que no pertanyen estrictament a l'àmbit d'ús acadèmic, en una cruïlla virtual entre el que hauria de ser la situació normal de la llengua i la realitat: espais que, de vegades, entren en la intimitat dels alumnes i de les seues famílies o ixen al carrer on els tòpics nocius sobre el català són ben presents. Es tractava, doncs, de crear un conflicte sociolingüístic que funcionara com a contrapunt entre la realitat de Petrer i la comarca a què pertany i la situació del que hauria de ser la llengua en el seu ple desenvolupament i normalitat, que és com la podem trobar, a hores d'ara, gràcies a l'entorn digital. El treball presencial, la reflexió a classe sobre aquest espai, va ser un aspecte essencial: la confiança i la complicitat amb la professora o el professor és fonamental a l'hora de trencar prejudicis envers la llengua. I, al capdavall, la pràctica a l'aula també ha demanat alguns apunts al blog i, tot plegat s'ha anat retroalimentant, de manera que tant les pràctiques reeixides del blog com les menys exitoses són la conseqüència directa del diàleg, del suport i del treball a l'aula. Sens dubte, una conclusió a tenir en compte.

Iorwen Maria Edwards Colomer era l'alumna més tímida que mai hem tingut a classe. El primer dia que passàrem llista ja preguntàrem amb curiositat sobre el seu nom. Va contestar era d'origen gaèlic, però no va afegir cap explicació més. Es tractava d'una alumna castellanoparlant de llengua materna, de Saix, que va venir al centre a estudiar el batxillerat artístic. Possiblement, havia estudiat valencià alguns anys en l'escolarització obligatòria, perquè presentava un nivell de l'escrit acceptable, encara que al seu poble podia ser exempta de l'assignatura.

Quan ja quedava ben poc per a acabar el curs, vam passar a classe un documental sobre llengües *In languages we live. Voices of the world*

⁴³ El blog «Lliures volen» es pot consultar ací <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com.es/>>.

(MOVIN: 2007) fet pel *Grup de llengües amenaçades de l'Escola d'Estudis Orientals i Africans de la Universitat de Londres*⁴⁴ i els vam demanar que en feren una valoració personal argumentada⁴⁵. La sorpresa va ser veure que Iorwen havia fet una fantàstica autobiografia lingüística basada en l'experiència del seu pare, que era del país de Gal·les. Hi comentava aspectes molt valuosos sobre la valoració de les llengües, com ara la llengua com a vertebradora social, la llengua com allò que fa la persona, a través del sentiment de pertinença, la llengua com a riquesa lingüística i cultural, etc. A més, parlava d'una llengua que no era el valencià, per tant, el seu exemple arribava a tot l'alumnat, fins i tot, al fortament ideologitzat que qüestiona qualsevol informació d'altres llengües que es parlen a l'estat espanyol i que no són el castellà:

Jo, com a bilingüe, puc assegurar que parlar més d'un idioma és un privilegi que tots podem gaudir i que ens enriqueix com a persones. Un idioma no és només una manera de comunicar-nos: inclou una cultura i una manera de veure el món diferent a la que podem tenir amb un altre idioma. És molt trist que els idiomes que controlen el món actuen com a piconadores amb altres llengües minoritàries i acaben així amb tanta riquesa emocional que poden proporcionar-nos.

Puc posar l'exemple del gal·lès, idioma que regnava a Gal·les (país de mon pare) i que ara és un idioma minoritari per la forta influència de l'anglès en tota la Gran Bretanya. Actualment, el gal·lès es parla en pobles del nord de Gal·les, però existeix una lluita per a estendre'l més per tot el país i els xiquets en el col·legi estan obligats a estudiar l'idioma. El problema és que els xiquets encara que a l'escola estudien l'idioma, quan ixen al carrer parlen en anglès, ja que pots viatjar per tot Gal·les sabent únicament anglès que no tindràs cap problema. I si un idioma no es practica, es perd.

A Argentina, exactament a la Patagònia, hi ha una gran colònia gal·lesa on parlen gal·lès, però l'idioma dominant del país és l'espanyol i, malauradament, el més segur és que en el pròxim segle acabe desapareixent. De petita mon pare m'ensenyava un poc de gal·lès, però la falta de pràctica per la seua part, en estar tants anys fora del seu país, ha fet que en gran part se li oblide l'idioma i jo només tinc el record d'un parell de paraules i els números de l'u al deu, vaga-

⁴⁴ Podeu consultar la tasca d'aquest grup a <<http://www.hrelp.org/events/inlanguages/welive/>>. El documental es pot veure a Youtube: <<http://www.youtube.com/watch?v=LpOGtanjbR0>>.

⁴⁵ Podeu seguir-ne la discussió al blog <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com/2011/01/sobre-llengues.html>>.

ment. Quan siga major i tinga temps m'agradaria aprendre el gal·lès, perquè té una cultura i uns costums molt bonics. Saber idiomes et fa ser més just en la vida, ja que comprens la forma de pensar que tenen altres persones amb diferents costums. El racisme, el veig molt relacionat amb aquest tema, ja que les persones que són racistes són persones que no es molesten a aprendre unes altres llengües, costums i cultures i, per això, no entenen eixa forma de pensar (independentment que estiguen d'acord o no). Pense que si totes les persones ens molestàrem a aprendre altres idiomes, no hi hauria tanta discriminació i el món funcionaria amb més pau i harmonia que en aquests temps.

En vam fer un apunt molt il·lustrat, amb fotos, enllaços, música. Vam demanar-li permís per a publicar el seu text al blog. Ens sorpren-gueren positivament els comentaris⁴⁶ d'alguns alumnes que s'hi sentiren identificats i aportaren la seua vivència positiva. Així, també, algun professor va comentar que ho usaria per a les seues classes. Iorwen, a més a més, va comentar la publicació molt contenta. A la fi, d'un tema sovint polèmic havíem viscut una experiència molt positiva que recordaríem. Aquesta reflexió sociolingüística tan extraordinària mai haguera tingut el mateix efecte i ressò si no haguera estat publicada al blog.

Lola Moreno Madrona és una estudiant d'Elda que, després d'uns anys de treballar —havia abandonat els estudis—, va tornar a l'institut perquè volia fer una carrera. La seua competència lingüística era bastant baixa, però s'hi va esforçar moltíssim i es va posar al dia ràpidament, fins que va aconseguir un excel·lent en la qualificació final del curs. Actualment, estudia Filosofia a la Universitat de València i ha estat una de les alumnes més participatives al blog i el testimoni més clar que treballar aspectes sociolingüístics a classe i establir lligams de confiança en l'aula és la clau per a aconseguir aprenentatges significatius, duradors i útils per a la vida, sobretot, pel que fa a la llengua en ús.

Lola, castellanoparlant de llengua materna va col·laborar en el blog durant el curs de segon i, també, després, quan ja era a València, amb un apunt ben motivador pels companys i companyes que estaven a punt

⁴⁶ Podeu consultar-los a <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com.es/2009/05/un-testimoni-linguistic-molt-valuos.html>>.

d'accedir a la universitat⁴⁷ (llegiu-ne els comentaris). Poc temps després d'això, una voluntària lingüística de la Universitat de València⁴⁸ va venir i els va explicar què havien de fer si volien estudiar la carrera o algunes assignatures en valencià. Lola i Arantxa Vizcaíno Verdú (una alumna de Petrer que ja ha acabat els seus estudis de Disseny a l'escola Massana de Barcelona)⁴⁹ van comentar que era una possibilitat que els semblava molt interessant. El curs següent vam tenir una notícia ben agradable: Lola, ja a València, s'havia apuntat al Voluntariat lingüístic per seguir practicant el valencià i, sense esperar-ho, va ser-ne la voluntària mil!

«Oreto, parlar en valencià pot ser il·legal?», va preguntar un dia un alumne del batxillerat de lletres. Un cambrer alemany l'havia acusat d'estar cometent una il·legalitat perquè ell es va mantenir en valencià mentre demanaven el sopar. L'alumne no va saber els fonaments legals que havia de citar: així estem de malament que busquem empara legal per a la mala educació! L'endemà vam enllaçar al blog un recull dels drets lingüístics dels valencianoparlants que havia publicat Plataforma per la Llengua (2008) en col·laboració amb Acció Cultural del País Valencià⁵⁰, un apunt que va generar uns quants comentaris molt valuosos per treballar els prejudicis lingüístics al blog i a classe. Mari Reme Silvestre, de Monòver, molt madura i molt bona estudiant va compartir el recull de drets lingüístics amb la seua família i ens ho va explicar. Maria Brown, de mare de Novelda i de pare anglés també va donar-hi la seua opinió. En aquests intercanvis de comentaris cal estar ben atent per donar respostes útils que reforcen l'autoestima dels valencianoparlants i neutralitzen el prejudici (els comentaris són literals):

⁴⁷ Podeu consultar-los a <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com/2010/03/cronica-des-de-la-universitat.html>>.

⁴⁸ Podeu consultar els comentaris que es deriven de la visita a <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com/2009/04/la-universitat-en-valencia.html>>.

⁴⁹ Arantxa ens conta la seua arribada a Barcelona en un comentari d'aquest apunt <<http://2nbatpacomolla.blogspot.com/2010/03/cronica-des-de-la-universitat.html>>. Podeu seguir les activitats que fa a l'Escola Massana ací <<http://maldito-fanzine.blogspot.com/>> i, també a <<http://arantxa-vizcaino.blogspot.com/>> i a <<http://youtu.be/rRBB433H1PU>>.

⁵⁰ Els podeu consultar a <<http://www.acpv.cat/php/arxius/guia.pdf>>.

Bona nit oreto!

Ahir vaig llegir aquestes recomanacions, i m'ho vaig descarregar, però no hem deixava ficar cap comentari.. a vore si hui puc...

Doncs res, aci vam estar comparant ma mare i jo aquestos suggeriments amb la vida quotidiana, i intentarem defendre el nostre català el millor possible, però com bé diu el text, el fet que ens dirigim a les persones en castellà, és un costum que costa llevar-se. :)

1b7. MReme 2A

ORETO ha dit...

Sí, costa molt. A mi em va costar molt. Però la veritat és que quan ho fas descobreixes que hi ha molta gent que s'interessa per tu i que et respecta i vol aprendre (igual que a nosaltres ens agrada aprendre també...) i no et falta al respecte, sinó tot el contrari. I aleshores el fet de parlar es converteix en un enriquiment mutu que va més enllà de la pura comunicació. Besets a les dos!

María Brown ha dit...

Home jo vec molt bé que una persona parle en valencià sempre que vulga, i on vulga, sempre que, si l'altra persona no l'enten, que tracte de dirle el mateix en castellà. El que no m'agrada es donar asinatures com historia o geografia en valencià, perque n'hi ha paraules tècniques quevarien molt del valencià al castellà, i després el més probable és que quan tingues que parlar amb algú, no sapigues com dir el que vols. Aixó sí, si que m'agrada el valencià i si que vec bé que asinatures com gimnasia, si que es donen en valencià. Habré quedat molt malament dient asto?

ORETO ha dit...

No dona, en absolut! Tu sempre parles molt educadament! El que passa és que això de les paraules tècniques és més una percepció subjectiva (fruit d'anys d'una educació pràcticament tota en castellà) que una realitat... Fet i fet, i amb dades, les paraules que menys canvien entre les diferents llengües són les tècniques, perquè justament els termes científics tendeixen a "fabricar-se" com a cultismes i en el cas de les llengües romàniques (francés, italià, portugués, català-valencià, castellà) es poa molt del llatí. Això depén de la llengua en què t'hi relaciones habitualment. Si el que es busca és una certa "qualitat" en la comunicació científica, segons l'exemple que poses, Maria, dels termes tècnics, la llengua vehicular hauria de ser l'anglés, que és la número 1 en les innovacions de la ciència. Tanmateix, en nivells de secundària i batxillerat, i de l'ús al carrer, que és el que diu el document, no parlem del mateix. Properament us parlaré de la «transferència lingüística», tota una metodologia innovadora en l'aprenentatge i intercomprensió de les llengües a Europa.

Gràcies Maria per tocar l'aspecte dels termes científics, és molt important per tal de prestigiar una llengua!! Besets! (sic)

Aquesta possibilitat d'aprenentatge en aquest to tranquil i amb les explicacions pertinents potser no hauria estat possible en classe on, a més, sempre tenim la urgència d'avançar i del poc temps. Tampoc, no hauria pogut fotocopiar seixanta llibrets amb drets lingüístics per a tot el nostre alumnat. I, la mare de Mari Reme hauria llegit mai unes fotocòpies que li havien donat a la filla a classe?

5. ALGUNES CONCLUSIONS SOBRE L'EXPERIÈNCIA

Fa dos anys, el blog no va funcionar molt bé i ens vam preguntar el perquè. La reflexió que ens van fer va en dues direccions: una situació sociolingüística de partida més greu que haguera requerit un treball presencial més intens (per primera vegada vam tenir un batxillerat de lletres on només quatre dels 33 alumnes usaven el valencià en la família i tots eren de Petrer) i una comunicació fallida amb els grups. No vam poder o no vam saber arribar a ells i la comunicació estreta és la que legitima la llengua a ulls de l'alumnat. La situació sociolingüística està canviant: alguns alumnes castellanoparlants, per als quals el valencià és una llengua completament aliena, comencen a veure el seu aprenentatge com un guany, com una possibilitat més per al futur, però, en canvi, l'autoodi i l'abandonament lingüístic de l'escàs alumnat valencianoparlant va en augment.

Com arreu del territori lingüístic, però, als llocs amb la situació sociolingüística que he descrit, especialment, el nostre alumnat necessita un tractament de la llengua i la literatura que prioritze la reflexió sobre els aspectes sociolingüístics, si volem, és clar, aturar el retrocés de l'ús social de la llengua i fer una societat més culta, rica i lliure. Si pretenem ensenyar llengua i literatura sense cap connotació més enllà de la matèria, en un futur potser podrem fer classe com qui fa la dissecció d'un cadàver. Hem de fer apologia de la llengua viva, hem de fer militància lingüística en tots els àmbits d'ús, hem d'oferir-los un mostrari cultural el més ampli possible i demostrar-los que en som consumidors. Hem de normalitzar, a ulls de l'alumnat, el panorama que els envolta. Hem d'equilibrar la

presència del català a la seua vida. Tot en la mesura de les nostres possibilitats.

La digitalitat ens ho facilita, com hem vist, i hi dóna una repercussió impensada fins fa relativament poc temps. La xarxa aprofita —i molt— per a incrementar les possibilitats de fer usuaris de la llengua, cosa que contribueix a fer-nos visibles i, per tant, a dignificar-la i normalitzar-la. El fet que alguns dels nostres alumnes de segon de batxillerat de Petrer, Monòver i Novelda hagen pogut observar la llengua en totes les possibilitats del seu ús potser ha contribuït a normalitzar l'existència d'alguns d'ells com a parlants nadius. I, sense cap mena de dubte, ha donat una imatge més completa i més digna d'allò que els valencianoparlants som a uns quants alumnes de llengua castellana d'Elda, Saix, Monfort i Villena que han passat els últims quatre anys per les aules del batxillerat artístic o humanístic del IES Poeta Paco Mollà de Petrer.

6. BIBLIOGRAFIA

- DOMÈNECH, Oreto (2009): «Una experiència de B-learning: un blog per a l'assignatura de valencià. Barcelona: Màster en Literatura en l'Era Digital». [En línia: <<http://www.scribd.com/doc/13070228/PAC-Oreto-Domenech>>. Data de consulta: agost de 2013]
- MONTOYA, Brauli (2006): *Història de la llengua catalana en un territori de frontera: Petrer (Vinalopó Mitjà)*, Alacant / Petrer: Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant / Centre d'Estudis Locals del Vinalopó / Ajuntament de Petrer.
- MOVIN, Lars (2007): «“Voices of the world”: Language is the house of being» [En línia: <<http://www.dfi.dk/Service/English/News-and-publications/FILM-Magazine/Artikler-fra-tidsskriftet-FILM/60/Voices-of-the-World-Language-is-the-House-of-Being.aspx>>. Data de consulta: setembre de 2006]
- PALAU, Carles et al. (2009): *De la consciència a la conducta. L'experiència de Tallers per la Llengua*, Països Catalans, 7dquatre.
- PLATAFORMA PER LA LLENGUA (2008): *Què faig si...?: Alguns suggeriments que poden ésser útils per afrontar situacions quotidianes pel que fa a l'ús del català*, Barcelona, Plataforma per la Llengua. [En línia:

<https://www.plataforma-llengua.cat/media/assets/2084/guia_quefaigi..._DEF.pdf>. Data de consulta: agost de 201]

SUAY, Ferran & Gemma SANGINÉS (2010): *Sortir de l'armari lingüístic. Una guia de conducta per a viure en català*, Barcelona, Angle Editorial.